

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě, složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jana Vyklického a JUDr. Jaroslava Vlašína, v právní věci žalobce: **M. K.,** zastoupen Mgr. Marianem Pavlovem, advokátem se sídlem Malé náměstí 125, Hradec Králové, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 1295/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 2. 2011, č.j. X, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 11. 2011, č. j. 29 Ad 13/2011 - 25,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Stěžovateli byl rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) ze dne 16. 12. 2010 č. j. X upraven invalidní důchod od 22. 1. 2011 tak, že mu namísto invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, a to z důvodu dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu, když jeho pracovní schopnost poklesla na 50 %. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel námitky, o kterých rozhodla ČSSZ, pracoviště Hradec Králové (dále jen „žalovaná“), tak, že rozhodnutím ze dne 18. 2. 2011, čj. X námitky zamítla. Vycházela přitom ze zdravotní dokumentace ošetřujícího lékaře a dalších vyšetření odborných lékařů, jimiž byla míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatele určena na 50%. Dle § 39 odst. 1 a 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. Na základě takového odborného posouzení žalovaná uzavřela, že se u žalobce jedná o invaliditu druhého stupně.

[2] Proti rozhodnutí žalované podal stěžovatel správní žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“). Žalobní argumentaci postavil na tvrzení, že jeho obtíže jsou trvalé a neustále se zhoršující, a proto není schopen pracovat. Poukázal

také na skutečnost, že v jeho případě není možné předvídat, zda se do práce bude schopen dostavit a díky častým absencím ho nikdo nezaměstná, což byl také důvod, proč v roce 2002 žádal o invalidní důchod. Žalobou se domáhal zrušení napadeného rozhodnutí s tím, aby mu byla ponechána původní invalidita třetího stupně. Žalovaná ve vyjádření k žalobě odkázala na lékařské posudky a navrhla krajskému soudu vyhotovení nového posudku, který by znovu posoudil zdravotní stav stěžovatele.

[3] Krajský soud doplnil řízení posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Hradci Králové (dále jen „posudková komise“). Posudková komise dospěla k závěru, že pokles pracovní schopnosti stěžovatele dosahuje 50 % a jeho zdravotní stav odpovídá invaliditě II. stupně. Vzhledem k dosaženému vzdělání je schopen práce administrativně-hospodářského a technického charakteru. Stěžovatel sice během jednání krajského soudu sdělil, že jeho choroba nemůže být zařazena pod pol. 4b) kapitoly III. přílohy vyhlášky č. 359/2009 Sb. (dále jen „vyhláška“) a poukázal na skutečnost, že jeho nemoc je doprovázena ataky, při kterých dochází ke stavu popsanému v pol. 4c) kapitoly III. přílohy vyhlášky. Krajský soud ovšem, při zohlednění všech lékařských zpráv a závěrů posudkové komise, konstatoval, že se u stěžovatele jedná o těžké postižení, které však dobře reaguje na léčbu a onemocnění je tak ve stabilizovaném stavu, tedy aplikace pol. 4c) kapitoly III. přílohy vyhlášky nepřichází v úvahu a dal za pravdu žalované, když míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena na horní hranici rozpětí, tedy na 50 %. Krajský soud poukázal také na shodný výsledek všech odborných nálezů, které popisují zdravotní stav stěžovatele a uzavřel proto, že žaloba není důvodná.

[4] Stěžovatel podal proti rozsudku krajského soudu včasnou kasační stížnost, kterou opírá o důvody dle § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Obecně je přesvědčen o tom, že posudková komise neprovedla objektivní zhodnocení jeho zdravotního stavu. Dále namítá, že neúplné a nepřesvědčivé posouzení rozhodujícího zdravotního postižení v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu je třeba považovat za vadu řízení a jedná se tak o jinou vadu ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Na podporu této námitky odkazuje stěžovatel na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 13/2003 - 54. Doplňuje dále, že jeho zdravotní potíže jsou v rozsudku krajského soudu označeny jako stabilizované, ale soud přitom neposoudil další zdravotní omezení. Jako příklad uvádí nutnost třikrát denně aplikovat koncentrát faktoru VIII a krvácivost do kloubů, které přicházejí nečekaně a stěžovatel je potom několik dní, někdy i týden, handicapován. V důsledku takových projevů jeho zdravotního stavu považuje za vyloučené, že by ho někdo zaměstnal. Odkazuje také na skutečnost, že do zaměstnání by vzhledem k poloze svého bydliště v horách musel pravděpodobně dojíždět. V té souvislosti poukazuje na nedostatečné finanční prostředky, bez kterých bude jeho rodina strádat. Stěžovatel poukazuje na to, že jen pokrok v medicíně a také jeho zdatnost v aplikaci léků způsobila, že není tak často nutná jeho hospitalizace v nemocnici. Takové okolnosti ovšem není správné vykládat v jeho neprospěch. Uvádí, že v posudku posudkové komise, stěžejním důkazu celého řízení, chybí zhodnocení celkového zdravotního stavu a jeho dochovaná pracovní schopnost, posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, zániku, či dalším trvání. Domnívá se proto, že posudek se nevypořádal se všemi rozhodnými skutečnostmi, nepřihlédl ke všem potížím stěžovatele a závěry v něm nejsou náležitě zdůvodněny.

[5] Z výše uvedených důvodů proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[6] Žalovaná se ke kasační stížnosti vyjádřila dne 13. 1. 2012. Ve svém vyjádření uvedla, že nemá výhrady k důkaznímu řízení ani k rozsudku krajského soudu a navrhuje proto, aby byla kasační stížnost jako nedůvodná zamítnuta.

Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. v rozsahu uplatněných kasačních důvodů. Přitom nezjistil, že by řízení bylo zatíženo takovými vadami, ke kterým by musel přihlédnout z úřední povinnosti - § 109 odst. 4 část věty za středníkem s. ř. s.

Kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[8] Tento kasační důvod předpokládá vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

[9] Správní orgány i soud vycházely v řízení z obsáhlého dokazování, které rozhodně závažnost zdravotního postižení stěžovatele nezpochybnilo. Stěžejními důkazy jsou v daném případě lékařské posudky a podklady, neboť správné posouzení této problematiky spočívá na specifické lékařské odborné způsobilosti. Rozsah a správnost dokazování je tedy nutné posuzovat z hlediska dostatečnosti právě tohoto druhu dokazování. V přezkumném soudním řízení posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnců posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. ve znění platném ke dni vydání napadeného rozhodnutí), které jsou dostatečně odborně kompetentní pro posouzení pracovní schopnosti občanů. V projednávaném případě správní orgány i krajský soud vycházely právě z lékařských posudků, o které opřely odůvodnění rozhodnutí. Krajský soud tak nepochybil a své rozhodnutí vlastně ani nemohl zatížit vadou dle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., když vycházel ze spisu a z uvedených důkazů, jejichž hodnocením dospěl k jistému závěru. Správnost takového závěru není na tomto místě hodnocena. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že skutkový stav, ze kterého soud vycházel, má oporu ve spisu a při zjišťování nebyl zákon porušen, a proto není možné stěžovateli v této námitce přisvědčit.

Kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[10] Stěžovatel spatřuje tento kasační důvod v neúplném a nepřesvědčivém posouzení rozhodujícího zdravotního postižení v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu, což má za následek jinou vadu řízení ve smyslu předmětného ustanovení soudního řádu správního. V obecné rovině stěžovatel správně poukázal na konstantní judikaturu Nejvyšší správního soudu, konkrétně na rozsudek ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 – 54, publikovaný pod č. 511/2005 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, ze kterého plyne podřazení takového kasačního důvodu pod ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[11] Stěžovatel ovšem nenabídl žádný relevantní důkaz, který by zpochybňoval lékařské posudky, tvořící skutkový základ rozhodnutí. Je nutné si uvědomit, že soudy rozhodující ve správním soudnictví nedisponují nezbytnými odbornými lékařskými znalostmi, a nemohou proto samy posoudit stupeň invalidity občana. V takovém případě má kvalitní posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí vypracovávaný podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. stěžejní význam, protože právě ten je podkladem pro samotné rozhodnutí ve věci. Soudy proto musí přezkoumávat úplnost, objektivitu a přesvědčivost posudků posudkových komisí, aby z jejich závěrů mohly vycházet. I přesto tyto posudky hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., tedy především provedené důkazy hodnotí jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem a ve svém rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu takto zjištěného. O nutnosti vycházet při určování poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti především z lékařských posudků již Nejvyšší správní soud vyslovil názor, že je třeba vycházet ze zdravotního stavu doloženého výsledky funkčních vyšetření (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009 - 46).

[12] V daném případě vycházel krajský soud z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Hradci Králové ze dne 9. 8. 2011. Také dle Nejvyššího správního soudu uvedený posudek netrpí vadami, které mu stěžovatel vytýká. Posudek obsahuje diagnostický souhrn zdravotního stavu stěžovatele, zabývá se také otázkou hematologického a ortopedického nálezu, které spolu souvisejí, posudek obsahuje výsledek odborného vyšetření stěžovatele i funkční hodnocení jeho zdravotních obtíží, když srozumitelně hodnotí omezení stěžovatele v pohybu: „*porucha srážlivosti...opakovanými krvácivými projevy do kloubů omezuje rozsah pohybu postižených kloubů...nebylo zjištěno těžké postižení hybnosti, které by výrazně negativně ovlivňovalo celkovou výkonnost a pohyblivost*“ stěžovatele. Z posudku je rovněž patrné, že komise uznává, že je stěžovatel limitován v běžných denních aktivitách a odkazuje také na dřívější posudky jak Okresní správy sociálního zabezpečení ze dne 9. 12. 2010, tak České správy sociálního zabezpečení ze dne 16. 2. 2011. Posudek obsahuje stanovení hlavní příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu („*Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je hemofilie A*“), stanovení konečné míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti i obecné pracovní doporučení: „*Vzhledem k dosaženému vzdělání je posuzovaný schopen práce administrativně-hospodářského a technického charakteru /což do roku 2007 vykonával/*.“ Posudek hodnotí také určitý vývojový aspekt dlouhodobě nepříznivého onemocnění stěžovatele: „*jedná se o těžkou formu onemocnění, které však dobře reaguje na léčbu*“. Posudková komise se přitom ztotožnila s předchozími lékařskými posudky a stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na 50 %, a to shodně s dalšími nezávislými lékařskými posudky. Krajský soud dospěl k závěru, že skutková zjištění jsou úplná a posudkové závěry přesvědčivé.

[13] Námitka stěžovatele, že konkrétní stav jeho onemocnění neměl být podřazen pod pol. 4b, nýbrž pod pol. 4c kapitoly III přílohy vyhlášky, kvantifikující míru poklesu pracovní schopnosti v rozsahu 60–70 procent, není opodstatněná. Podle citované položky 4c by se muselo jednat o těžkou a recidivující formu onemocnění „*nereagující na léčbu*“, avšak právě tato podmínka není v posuzovaném případě splněna, jak uznává sám stěžovatel.

[14] Krajský soud proto postupoval správně, pokud své rozhodování opřel právě o provedené důkazy, kterými byl zdravotní stav stěžovatele zkoumán také z hlediska jeho prognózy nepochybně důkladně a kompetentně a jiné důkazy, způsobilé uvedené závěry zpochybnit, nebyly zjištěny a jejich existence nebyla ani namítána.

[15] Pokud se stěžovatel odvolává na skutečnost, že jen pokrok v medicíně a také jeho zdatnost v aplikaci léků způsobila, že není tak často nutná jeho hospitalizace v nemocnici, což je mu nakonec k tíži, musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že i jistá míra adaptace na onemocnění, která posléze vede k nárůstu pracovní schopnosti, může být důvodem pro změnu stupně invalidity. Na takovou situaci pamatuje § 39 odst. 6 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění platném v době rozhodování („zákon o důchodovém pojištění"). K tomu lze odkázat na dřívější judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně rozsudek ze dne 7. 8. 2003, č. j. 3 Ads 7/2003 – 42, kde se Nejvyšší správní soud vyslovil tak, že „*důvodem zániku plné invalidity nemusí být vždy jen zlepšení zdravotního stavu, ale i stabilizace zdravotního stavu, neboť sama stabilizace dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu spojená s adaptací člověka na situaci vyvolanou například zdravotním postižením může vést k obnovení pracovní schopnosti ve vymezeném rozsahu (§ 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění)*".

[16] Stěžovatel namítal proti objektivním zjištěním ze znaleckého dokazování vývoje jeho zdravotního stavu řadu nepochybně významných skutečností (třeba nepředvídatelné ataky onemocnění), které ovšem nepředstavují ani nové skutečnosti, ale ani skutečnosti zásadní z hlediska posuzování změny funkční způsobilosti stěžovatele vlastní prací dosáhnout nějakého výdělku odpovídajícího jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem. Nejvyšší správní soud si je vědom tíživé situace stěžovatele a problémů s případným zaměstnáním, ale poukazuje také na skutečnost, že se svým zdravotním stavem do roku 2007 pracoval i v době, kdy míra poklesu jeho pracovní schopnosti splňovala III. stupeň invalidity. Od té doby a za pomoci lékařské péče i osobního úsilí se jeho zdravotní stav nezhoršil, respektive došlo v popsaném smyslu k jeho zlepšení či stabilizaci, spočívající a zejména ve zlepšení schopnosti stěžovatele se objektivní situaci přizpůsobit.

[17] Na základě odborných podkladů, důkazů lékařskými posudky, správní orgány i krajský soud věcně správně podřadily nárok žalobce pod ustanovení § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, ve znění platném v době rozhodování. Náležitě přitom zohlednily i kauzalitu odst. 3 až 7 citovaného ustanovení, vyjadřujících další konkrétní podmínky zdravotně postiženého zapojit se do odpovídající pracovní činnosti.

[18] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že důvod kasační stížnosti dle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nebyl oprávněný, neboť krajský soud vycházel správně z dostatečného rozsahu a přesvědčivosti dokazování a rozhodl v souladu se zákonem.

[19] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že ani jedna z kasačních námitek stěžovatele nebyla oprávněná. Proto kasační stížnost zamítl dle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.

[20] O nákladech řízení Nejvyšší správní soud rozhodl dle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. Žalobci právo na náhradu nákladů nepřísluší ze zákona, neboť nebyl v řízení úspěšný.

Žalovanému takové právo nepřísluší rovněž, a to vzhledem k povaze tohoto řízení (zde ve věci důchodového pojištění).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. srpna 2012

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu